Siiraa-Lakk.18.1

Description

Azaa fi rakkisuu sahaabota Nabiyyii (SAW) qunnameâ€“kutaa 2

3-Rakkoo Ammaar ibn Yaasir, Abbaa isaatii fi haadha isaa irra gahee
Abbaan Ammaar, Yaasir hundeen isaa Makkaan keessa osoo hin taâ€™in gosa Yaman irraa Banu Anas jedhamtu keessaayyi. Yaasiri fi obboleeyyan isaa lamaan Haaris fi Maalik obboleessa isaanii barbaaduf gara Makkaa dhufan. Haarisi fi Maalik gara Yaman ni deebiâ€™an, Yaasir immoo Makkaan keessa jiraataa taâ€™uun ture. Innis Abu Huzeeyfah ibn Al-Mughiirah gosa Makhzuum irraa taâ€™e waliin ni gamtoome. Abu Huzeyfaanis gabritti isaa maqaan ishii Sumayyah bint Khayyaax jedhamtu Yaasiritti heerumsiise. Ishiinis Ammaarin ni deessef. (Akka gadaa duritti gabrittin daaâ€™ima yoo deesse, daaâ€™imni kunis gabricha taâ€™a). Abu Huzeyfaan Ammaarin bilisa erga baase booda homaa osoo hin turin ni duâ€™e. Ergasii Islaamni ni dhufe. Yaasir, Sumayya, Ammaari fi obboleessi isaa Abdullah ibn Yaasir Islaama keessa seenan. Kan isaan bilisa baase bani Makzuum irraa waan taâ€™eef maatiin Yaasir erga Islamaawanii booda, Banin Makhzuum adabbii gosa adda addaa isaan irratti roobsu jalqabde. Yommuu aduun walakkaa samii irra geessee garmalee hooâ€™itu gara ashawaa gammoojitti isaan baasun azzabu. Ergamaan Rabbii (SAW) yommuu isaan azzaban isaan biraan darbuun akkana jedhuun, **â€œObsa yaa maatii Yaasir, dhugumatti bakki isiniif waadaa galame Jannata.â€•** Abu Jahl gara Sumayyah dhufuun akkana ishiin jedhee, â€œJaalala isaatiif malee Muhammaditti wanta biraatiif hin amanne.â€• Sumayyanis jecha isarratti jabeessite waqqaste. Abu Jahlis, qaama hormaata keessa xiyyaan waraanun ishii ajjeese. Sumayyaan (radiyallahu anhaa) Islaama keessatti nama jalqabaa shahiida taatedha. Wanta garmalee qaali taâ€™e, jireenya ishii ni wareegde. Haala kanaan Sumayyaan wareegamaa fi gootummaa guddaa karaa Rabbii keessatti goote dabarte. Kuni dubartoota Muslimaatiif fakkeenya gaarii kan taâ€™uudha. Ishiin erga duute booda abbaan manaa ishiis Yaasir adabbii cimaa jalatti duâ€™e.

Ergamaan Rabbii (SAW) maatii Yaasir gargaaru fi adabbi jalaa baraaruf dandeetti hin qabu ture. Maatiin barakaa qabu kuni dhaloota dhufuuf fakkeenya gaarii akka taâ€™uuf wanti inni gochuu dandaâ€™uu, Jannataan isaan gammachiisu, obsa irratti isaan jajjabeessu fi isaaniif duâ€™aayi gochuu qofaadha.

Ammaar immoo haadha fi abbaa isaa booda yeroo dheeraa adabbii gosa adda addaa itti baadhatu jiraate jira. Inni garee dadhabdootaa maatii isaan eegu fi isaan irraa dhoowwu hin qabne keessatti ramadama. Qureeshonni namoota dadhabdoota kanniin akka amanti isaanii irraa duubatti deebiâ€™aniif, walakkaa guyyaatiin ashawaa garmalee hooâ€™a taâ€™e irratti isaan azzabu (adabu). Ammaar hanga wanta jedhu hin beekne gahuutti azzabamaa ture. Mushrikoonni isa azzabuuf yommuu qaban hanga nabiyyii (SAW) arrabsuu fi sanama isaan gabbaran wanta gaariin faarsutti gadi isa hin dhiifne. Yommuu Ammaar gara Nabiyyii (SAW) dhufu, Nabiyyiin haala badaa fuula isaa irraa yommuu argan maal akka taâ€™e gaafatan. Ammaaris ni jedhe, â€œSharriidha. Rabbiin kakadhee mushrikoonni gadi na hin lakkisne (na azzabu hin dhiisne) hanga waaâ€™ee kee ilaalchisee wanta badaa dubbadhuu fi sanama isaan gabbaran

immoo wanta gaariin kaasutti malee.â€• Nabiyyinis (SAW) ni jedhan, â€œQalbii tee akkamitti argattaa?â€• (Kana jechuun yommuu isaan dirqamaan kana si jechisiisan qalbiin tee haala akkamii keessa jirtii?). Ammaaris ni jedhe, â€œIimaanan tasgabboofte jirti.â€• Nabiyyinis ni jedhan, â€œYoo isaan deebisan atillee deebisi.â€• (Kana jechuun qalbiin tee iimaanan tan tasgabboofte yoo taate, lubbuu tee baraaruf wanta isaan dirqiin si jechisisan jedhi.) Dhugummaa Ammaar wanti mirkaneessu Aayan Qurâ€™aana ni buute:

كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُۥ مُطْمَئِنٌّۢ بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَٰكِن
شَرَحَ بِٱلْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

â€œ**Qalbiin isaa iimaanan tasgabboofte osoo jirtu nama dirqisiifamee malee, amanuu isaa booda namni Rabbitti kafaree fi kufriif qoma isaa balâ€™ise, Rabbiin irraa dallansutu isaan irra jira, isaaniif azaaba (adabbii) guddaatu jira.**â€• Suuratu An-Nahl 16:106

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa haala fokkataa nama erga amanee booda kafaree dubbata. Namni kafare kuni haqa erga argee booda irraa jaame, erga dhagahee booda duudaa taâ€™e, erga qajeele booda jallinnatti deebiâ€™e. Kufriif qoma ofii balâ€™isee. Kana jechuun kufritti ni gammade. Namoota akkanaa, Gooftaa Rahiim taâ€™e irraa dallansu cimaa taâ€™etu isaan irratti buâ€™a. Akkasumas, azaaba garmalee guddaa fi cimaa taâ€™etu isaaniif jira. Sababni erga amananii booda akka kafaran isaan taasise, **â€œAakhirah caalaa jireenya addunyaa waan jaallataniifiâ€•** Suuratu An-Nahl 16:107

Addunyaa gabaabdu fi biliclicii ishii dharraâ€™uun, kheeyri Aakhirah immoo dhiisun Islaama irraa duubatti deebiâ€™an. Yommuu isaan iimaana irra kufrii jaallatan, Rabbiin qajeelcha isaan dhoowwate, isaan hin qajeelchu. **â€œDhugumatti, Rabbiin namoota kaafira taâ€™an hin qajeelchu.â€•** Erga amananii booda gara kufriitti deebiâ€™un amalli isaanii kufrii (waakkachuu fi haqa fudhachuu didu) kan taâ€™e Rabbiin hin qajeelchu. [1]**.**

Garuu namni kana keessa hin seenne, nama qalbiin isaa iimaanan tasgabboofte osoo jirtuu, jecha kufrii akka dubbatu dirqisiifameedha. Kana jechuun qalbiin isaa iimaana irratti kan gadi dhaabbattee fi hin jijjiramne taatee osoo jirtu arraba qofaan jecha kufrii irratti dirqisiifame san yoo jedhe, kuni homaa rakkoo hin qabu. Garuu iimaama (hogganaa) namoonni baayâ€™een hordofan yoo taâ€™e, jecha kufrii osoo dubbatu baate isaaf wayya. Kanaafi, imaamu Ahmad waaâ€™ee Qurâ€™aanatiif yommuu qoramu, namoonni isa waliin jiran, â€œJecha kufrii kana jette maaliif lubbuu tee hin baraarreâ€• jedhaniin. Garuu inni namoonni isa hordofan baayâ€™ee waan taâ€™aniif jecha kufrii dubbachuu didee adabbii irratti obse. Sababni isaas, namoonni isa hordofuun jecha kufrii jedhu. Kuni immoo miidhaa guddaa fida. Gama biraatin, namni hordoftoota baayâ€™ee kan hin qabne yoo taâ€™e, jecha kufrii jedhee lubbuu ofii baraaru dandaâ€™a. Garuu qalbiin isaa iimaanan tan tasgabboofte taâ€™uu qabdi. Akka fakkeenyaatti, Ammaar ibn Yaasir fudhachuu dandeenya. Qalbiin isaa iimaanan tan tasgabbooftedha. Lubbuu ofii baraaruf jecha kufrii irratti dirqiisifame arraba qofaan dubbate. Kuni homaa rakkoo hin qabu. â€œ **Qalbiin isaa iimaanan tasgabboofte osoo jirtu nama dirqisiifamee malee**â€œ

Namni erga amanee booda kafaree fi qalbii isaatiin kufrii jaallatee fi itti gammade, adabbiin isaa xiqqaa miti. Akka nama Islaaman booda peenxe taâ€™ee. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala kana irraa nu haa tiiksu. Namoota akkanaa adabbii isaanii itti fufuun ni jedha:

﴿أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَٰرِهِمْۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ
هُمُ ٱلْغَٰفِلُونَ ١٠٨ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي ٱلْأٓخِرَةِ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ١٠٩﴾

â€œ**Warri suni kanneen Rabbiin qalbii isaanii, dhageetti isaanii fi argituu isaanii irratti cufeedha. Isaan sun gaafiloota. Aakhiratti isaan kasaartota akka taâ€™an shakkiin hin jiru**.â€• Suuratu An-Nahl 16:108-109

Yommuu isaan kufrii filatan, qalbii, dhageetti fi argituu isaanii irratti Rabbiin ni cufe. Kheeyrin isaanitti hin seenu, wanti isaan fayyadu isaan keessatti hin lixu. Gaflaan isaan haguuge.[2] Gaflaa jechuun wanta tokkotti xiyyeefannoo itti kennuu dhiisudha. Erga amananii booda waan kafaraniif, ammas Aakhiratti wanta mindaa guddaa isaaniif argamsiisuu fi adabbii jalaa isaan baasu xiyyeefannoo itti kennanii waan hojjachuu dhiisaniif, â€œ**Aakhiratti isaan kasaartota akka taâ€™an shakkiin hin jiruâ€•** Kasaaru jechuun wanta tokko dhabuu fi balleessudha. Namoonni kunniin yommuu mindaa guddaa dhabanii fi nafsee ofii adabbiif saaxilan kasaaraa guddaa kasaaranii jiru. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa kufrii kasaaratti nama geessu fi kasaaraa Guyyaa Sanii irraa nu haa tiiksu.

Sababni aaya tana daran ibsuu barbaanneef, namni rakkoo Bilaali fi Ammaar dabarsan ilaaluun iimaana irratti akka jabaatufi. Namoonni kunnin rakkoon isaan qunname garmalee haa guddatuyyuu malee taakku takka Islaama irraa duubatti hin deebine. â€œNama osoo rakkoon hin qunnamin Islaama irraa duubatti deebiâ€™e, adabbiin isaa akkam taâ€™inna ree laata?â€• jedhee namni tokko gaafachu dandaâ€™a. Aayaanni armaan olii adabbii kana ni ibsu. Kanaafu, kuni dargaggoota keenyaf qabeenyaa fi hasaasa peenxetin gowwoomun akka of hin kasaarsine yaadannoo fi akeekachiisa cimaa taâ€™a.

Kitaabban wabii:
[1] Tafsiiru Saâ€™dii-fuula 523
[2] Madda olii
As-Siiratu Nabawiyyatiâ€“fuula 153-154, Alii Muhammad Sallaabi, Noble Life of The Prophet [English] 1/399-401

Date Created
October 9, 2019
Author
admin